

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1:a årg.

Den 22 Oktober 1899

N:r 4

INNEHÅLL: *Den afgångne utrikesministern Grefve L. Douglas* (med 1 fotografi). *Professor Aug. Malmström* (med 3 illustrationer). *Det omstridda landet* (med 4 illustrationer). *Det stulna pansarfartyget* (med 3 illustrationer). *Svenska lifräddnings-sällskapet* (med 3 illustrationer). *En amerikansk nationalhjärte* (med 1 fotografi). *Två mästarebrottare* (med 3 illustrationer). *Följetong* (Guldtörstens offer, forts., med 1 illustration). *Två storstadshotell* (med 2 illustrationer). *Veckans porträttgalleri* (med 10 fotografier). *Breflåda*.

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1899.

Foto. G. Florman.

Den afgångne utrikesministern Grefve L. DOUGLAS.

Professor Aug. Malmström.

PROFESSOR AUG. MALMSTRÖM,

vår framstående målare och illustratör, fyllde den 14 oktober 70 år. Professor Malmströms första målning af betydelse var »Kung Heimer och Aslög» (Düsseldorf 1857), hvarpå följde flera större dukar, alla med historiskt nordiska ämnen. Samtidigt framträdde konstnärens skaplynne i flere oskyldigt komiska genretaflor, präglade af glad naivitet. Vi återgifva här tvänne af dessa arbeten: *Grindslantén* och »*Väfva vadmal*». Från 1860-talet har prof. M. till största delen ägnat sig åt illustrationen. Hans första arbete i denna riktning, teckningarne till »Frithiofs Saga», hälsades med stort och välförtjent bifall, äfven utom Sverige. Hans yppersta illustrationsverk är praktupplagan af »Fänrik Ståls sägner».

Med anledning af konstnärens 70-årsdag har i Stockholm anordnats en utställning af hans arbeten.

Foto. Jøger, Sthm.

AUG. MALMSTRÖM: Grindslantén

S&S

Foto. Jæger, Sthm.

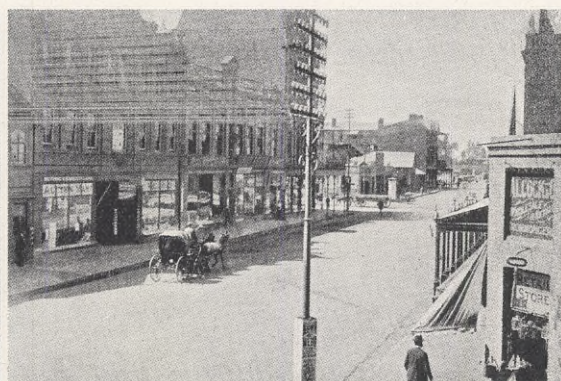
AUG. MALMSTRÖM: »Väfva vadmal».

DET OMSTRIDDA LANDET.

Med expresståget till Johannesburg och med utsikt till en järnvägsresa på 52 timmar i en ganska medelmåttig sofwaggon, hvilken hvarken utmärker sig för någon vidare renlighet eller annan i ögonen fallande komfort, lämnar man den glada Kapstaden för att resa till den magiska staden Johannesburg, hvilken guldets byggt upp under loppet af tio år. Omsider har man skramlat fram till Bloemfontein, Oranjestatens hufvudstad, en liten treflig stad, belägen i en stor dalsänkning som är omgifven af höjder. Den har breda gator, en och två våningars hus och ett stort torg, på hvilket under förmiddagen böndernas med oxar förspända vagnar spärta vägen, den har ordentliga hotell men mycket få värdshus, enär all handel med alkohol är förbjuden i Oranje. Denna stat har i mindre grad än det närgränsande Transvaal blifvit

Utom Bloemfontein finnes i Oranje-riket endast byar bebodda dels af jordbrukande boers, dels af infödda. Efter långa stridigheter ha dessa senare bragts till lugn, men de få ej bo inom de hvitas byar, utan äro hänvisade till vissa aflägsset liggande läger och ha ingen representationsrätt i parlamentet.

Från Bloemfontein är det fjorton timmars resa till guldstaden, det namnkunniga Johannesburg. De första husen byggdes för tio år sedan. Då guldgrufvorna visat sig synnerligen innehållsrika strömmade man massvis dit från Natal. Men det behöfdes stora kapital för att draga fram skatterna, det var icke en hvar gifvet att bli guldgräfvare, som på sin tid i Kalifornien eller i Klondike. Inom kort var ock det guldrika området i händerna på kapitalstarka bolag, som antingen bragte upp gul-

Hufvudgatan i Johannesburg före och efter krigsryktena.

föremål för europeisk uppmärksamhet och den befinner sig, hvad dess innebyggare och deras personliga värde beträffar, något så när på den gamla solida grundval, där fordom de gode boers satte den.

En af folkrepresentanterna tillfrågades en gång, om man icke funnit guld där i landet. Svaret blef: »Nej, men vi ha ej heller sökt efter det». Och på frågan hvarför man icke gjort det, förklarade han, att det var för att undgå tillströmning af onödigt många främlingar. Man är med skäl rädd för att blifva öfverflyglad och undertryckt af dessa och föredrager då hellre att häjda utvecklingen och på hvarje sätt söka motverka den inträngande kulturen. Naturligtvis blir denna ståndpunkt i längden ohållbar. Boerna ha visat sig ur stånd att själfva exploatera den skatt de äga, och diamantgrufvorna, som lofva det rikaste utbyte, måste nödvändigt locka främmande maktinnehafvare att själfva bana sig väg.

det ur jorden eller drog fram det ur europeiska spekulanters fickor.

Guldets bearbetning kräfde folk, maskiner och byggnader i mängd. Människorna skulle bo där och lifnära sig. Bostäder och maskiner skulle anskaffas, och så uppstod inom kort butiker, värdshus, banker, järnvägar — kort sagdt, under loppet af få år växte en stor stad upp som framtröllad af guldets makt. Nu har Johannesburg en längd af flere eng. mil och ett invånareantal af flere hundra tusen. Midt emellan moderna palats ser man till och med på hufvudgatorna små kojor, alltefter som lyckan gynnat den ursprunglige tomtägaren eller icke. Nu stiger emellertid jordvärdet starkt med den påföljd, att dessa små ruckel försvinna. De flesta pänningarne förtjänas nu ej heller genom inmutningar af guldgrufvor utan genom handel, börs- och byggnadsspekulation. Trots boernas motstånd mot framsteg och utveckling förmår man utträta en hel del. Det finnes äfven i Johannesburg många

som gärna såge landet lyda under en modern stat, enär man i sådant fall kunde hoppas på nytt uppsving i alla affärensrenar.

Dyrt är det att uppehålla sig i Johannesburg, och särskildt på den resande, som skall bestrida de stora utgifterna utan att få något af de stora inkomsterna, verka priserna nedslående. En fängelsecell med säng, toalett, ett skåp och så mycket plats att man nätt och jämt kan vända sig omkring — se där bilden af ett rum på det bästa hotellet, för hvilket man med ordinär kost betalar

20 shillings (omkring 18 kr.) om dagen. Kopparmynt brukas nästan endast som drickspängar. Det lägsta mynt man räknar med är 6 pence (omkring 45 öre). Europeiska grufarbetsförmän, hvilka hemma i Europa voro vanliga bärgsarbetare, ha sina 6- å

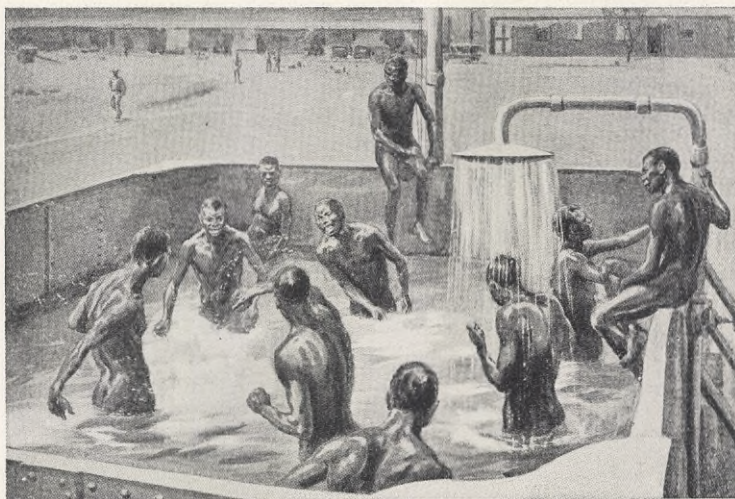
Ett boerläger.

motsvarande en direktörs vid den allra största bank i Europa. Mycken lyx utvecklas i Johannesburg, och detta en lyx som måste importeras, ty landet har ingen industri och jorden gifver föga. Samtidigt råder den största nöd i guldstaden och man

känner i hög grad af de många, som drogo hit med glada förhoppningar — hvilka aldrig gingo i uppfyllelse. Därom kunna de utländska konsulaten berätta åtskilligt.

På gränsen till Oranjestaten ligga de berömda diamantgrufvorna i Kimberley.

Här arbeta zulukafferna under den allra strängaste uppsyn af hvita män, åtta timmar i sträck för cirka 17 kronor i veckan. De bo på inhägnade platser, som de aldrig få lämna och där de få köpa den mat de behöfva. Öfver hela inhägnaden är fäst ett ståltrådsnät för att hindra dem från att skaffa de diamanter, som de kunnat stjäla, vidare ut i världen. När de,

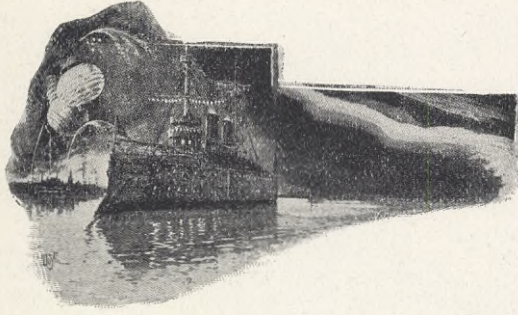

Badande grufkaffrer.

7,000 kr. om året och dessutom fri bostad. Grufingeniörer förtjäna 15- å 30,000 kr. årligen och direktörerna för grufbolagen intaga en ställning

smutsiga, trötta och varma, komma upp från grufvorna, står emellertid åtminstone ett förfri-skande bad till deras disposition.

Det stulna

Pansarfartyget.

Hur det kan gå till i krig.

Kriget var ännu icke faktiskt förklaradt och det fanns till och med folk som ännu trodde, att tvisten kunde afgöras utan blodsutgjutelse. Första orsaken till missförståndet var föregifven vanvördnad från Vandoliens sida gentemot fursten af Pegrim. Denne furst Leopold hade af kung Guy af Vandolien blifvit antagen som friare till kungens vackra dotter, hvilken emellertid för egen del hyste helt andra afsikter ifråga om såväl hand som hjärta. Vid hennes sida stod hela Vandoliens folk emot dess konung. Följden blef att fursten, när han gästade Vandoliens hof i giljareärenden, blef utsatt för hotelser och förolämpningar af folket.

Denna olyckliga händelse resulterade i diplomatiska förvecklingar och de ursäkter, som naturligtvis icke uteblefvo, buro ej den prägel af ödmjuk uppriktighet som den kränkte fursten af Pegrim ansåg nödvändig. En bitter telegrafkorrespondens fördes under några dagar. Därpå förvärrades saken därigenom, att Pegrim plötsligt begärde uppgörelse af en gammal ersättningsfordran på grund af en fisketvist samt framställde ett ultimatum.

Samtidigt inlöpte nyheter som högligen orode de käck vandolierna, hvilka i det senaste telegrammet från S:t Louis, hufvudstaden i Pegrim, läste en hotande katastrof, ja till och med sin undergång.

Som hela världen vet, äro både Vandolien och Pegrim ett par små stater vid södra Pacific-kusten, hvilka man visserligen torde kunna hitta på en riktigt stor och god karta men hvilka hvarken i afseende på territorium eller åtkomliga inkomster äro af vidare intresse för den öfriga världen.

Den öfverraskande nyhet som telegraferats från S:t Louis till Vando meddelade, att Pegrim köpt ett första klassens pansarskepp »i god kondition» af Förenta staterna, som nu, sedan de gjort upp med Spanien, realiserade sitt gamla lager.

»Hvar i all världen», utropade premierministern i Vando, när detta förfärliga telegram lästes upp för honom, »hvar i all världen ha de fått pengarne ifrån? De ha ej mera kredit än vi i Newyork!»

»De bofvarne måste ha lyckats låna någonstädes», sade den förskrämda embetsman, som meddelat budskapet.

»Jag är rädd att ni har rätt», svarade ministern. »Vi kunde ha hållit dem stängnen med vår flotta, om icke denna —».

Venuzzia talade icke ut, rörelsen kväfde hans röst.

Vandoliens flotta kunde helt visst till dato ha stått sig emot Pegrim. Ty emot denna stats gamla utslitne kryssare och två kanonbåtar kunde Vandolien ställa ett gammalt godt pansarfartyg »Monopole» — naturligtvis mycket gammalt och illa rustadt, men ännu sjödugligt och försedt med två stora torn, som hvardera hade en häpnadsväckande kanon — samt därjemte två torpedbåtar, af hvilka dock den ene förlorat sitt torpedorör och därför endast kunde tjäna till att skrämma fienden. Utom dessa utmärkta fartyg kunde marinministern prestera två »tredje klassens kryssare» Olyckligtvis saknade en af dessa maskin och den andre användes till sjukhus och fängelse.

Den fientliga maktens plötsliga och oväntade inköp af ett krigsdugligt pansarfartyg måste därför i premierminister Venuzzias ögon vara liktydigt med Vandoliens undergång. Kriget måste utkämpas till sjös, enär mellan de båda staterna låg ett tredje mycket stort rike, som icke ville blanda sig i saken genom att tillåta något lands trupper passera igenom.

»Vi kunna icke gifva vika!» sade den stackars Venuzzia. »Nationens heder fordrar, att vi vägra att betala denna million dollars.»

»Vi ha hvarken pengar eller panningars värde», tillade finansministern.

»Fristen utgår i öfvermorgon kl. 7 e. m.», sade Venuzzia. »Jag ser ingen utväg ur denna dilemma. Vi måste underrätta hans majestät.»

De funno konungen i allsköns ro åtande middag med drottningen och sin förtjusande dotter, prinsessan Angela. Det fanns äfven en gäst, en tysk prins Otto von Elberhauser, en glad och käck ung man. Han stod emellertid för närvarande ej i gunst hos konungen, emedan det just var för hans skull som prinsessan afvisat fursten af Pegrim och därigenom gifvit orsak till den politiska förvecklingen.

Venuzzias meddelande bragte det kungliga sällskapet i dyster förtviflan.

»Vi äro förlorade!» utropade drottningen och förde spetsnäduken till ögonen.

»Ja, det är vår undergång,» instämde konungen. »Ack, Angela...»

Då inföll, till allas förvåning, prins Otto helt plötsligt:

»Visst inte, ers majestät, det är långt ifrån er undergång. Kriget är ännu ej förklaradt, vi ha

ännu fyrtiosju timmar på oss. På den tiden kan man uträtta mycket!»

Den nästan skämtsamma ton, i hvilken prinsen, som i själfva verket var upphovet till detta trångmål, yttrade dessa fyllda alla — utom prinsessan Angela — med afsky.

»Förstår ers höghet icke», sade konungen allvarligt, »att dessa pegrimeser ha absolut bestämt sig för att nedgöra oss. Vår skattkammare är ej öfverfylld. Vi kunna helt enkelt ej betala deras fordran, äfven om vi ville. Om fyrtiosju timmar ha de förklarat oss krig. Fyrtiosju timmar äro för oss af lika liten nytta som en halftimma. Vi kunna hvarken bygga eller skaffa ett pansarfartyg på fyrtiosju timmar.»

»Om ers majestät behagar ursäkt», svarade prinsen leende, »är det just i den punkten jag tillåter mig hysa en annan åsikt. Hvarför skulle vi ej kunna skaffa ett pansarfartyg på denna tid?»

Alla stirrade, utom sig af häpnad, på prinsen.

»Hans höghet skämtar!» mumlade Venuzzia.

»Det är inte så lätt att hitta ett pansarfartyg —»

»Ers excellens torde ursäkt», svarade prins Otto. »Jag vet ett präktigt sådant, hvilket vi kunna komma åt utan pengar och inom sagda tid, ty det ligger för ögonblicket för ankar tjugofyra timmars segling härifrån och bara väntar, om jag får så uttrycka mig, på att vi skola taga det.»

»Jag vill förklara mig», fortsatte prinsen alltjemt leende. »Hamnen ifråga är S:t Louis och fartyget är »Actæon», Pegrims nyinköpta pansarfartyg.»

Konungen och ministrarne stirrade mållösa på tysken.

»Det är helt enkelt!» sade denne. »Här är ett ultimatum. Godt! Kl. 7 e. m. i öfvermorgon blir detta ultimatum, om vi ej besvara det, *ipso facto* en krigsförklaring. Godt! Kl. 7,15 samma kväll gör Vandolien sin första krigsrörelse — och det skall bli uppbringandet af »Actæon» med hjälp af en beväpnad båtbesättning, till hvilken jag hoppas få räkna mig.»

»Men», ropade man, »en båtbesättning för att uppbringa ett pansarfartyg? Det är en galenskap — det är omöjligt!»

»Ingalunda», svarade prinsen lugnt. »Tro mig, jag vet hvad jag säger. Hör på!»

Han drog upp ett bref.

»Här är ett bref från en vän i S:t Louis», förklarade han, »den förnämste bankiren i Pegrims hufvudstad. Han råder mig att varna mitt vänliga värdfolk och råder Vandoliens hof att gå in på furstens af Pegrim fordringar. 'Det är bättre' — skrifer han — 'att betala eller åtminstone lofva en million dollars, än att få se hvarje sjöstad, som hans majestät eger, jämnad med jorden. I förtroende vill jag tala om att inom fyra timmar efter krigsförklaringen — d. v. s. kl. 11 onsdag afton — »Actæon» kommer att starta sin färd för att sprida död och undergång. Pegrimeserna äro så säkra på sin seger, att de redan på onsdag afton ämna ha en stor nationalbankett, vid hvilken officerare och besättning på »Actæon» skola bli hedersgästerna och hyllas som om de redan vore de segrande hjältarne. Hela oxar skola stekas för fästen och vinet kommer att flyta i strömmar!»

Prins Otto vek ihop brefvet och stoppade det i fickan. »Detta är de speciella underrättelser jag fått», slutade han. »Frågan är, om I vågen handla därefter. Naturligtvis kommer icke hela besätt-

ningen af 6- à 700 man att lämna »Actæon», utan åtminstone ett mindre antal stannar kvar, ty ångan måste vara upp kl. 11, då fartyget skall afgå.»

* * *

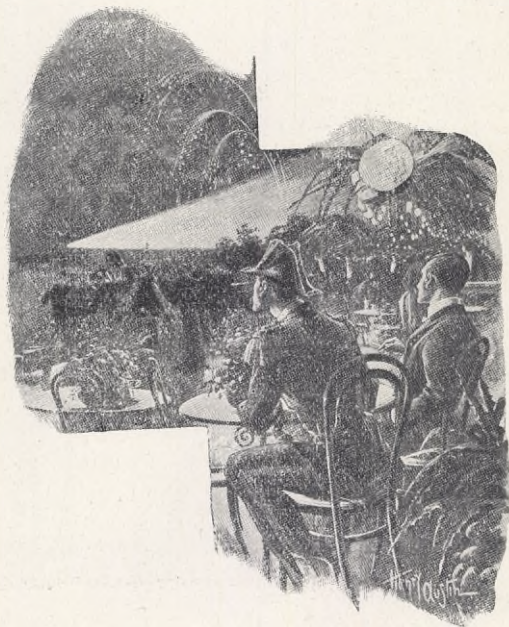
Onsdagens bankett var en lysande tillställning. Det var en varm höstafton, visserligen ganska mörk, men de som samlats till fäst i den stora parken kunde tydligt urskilja konturerna af det stora pansarfartyget, som låg en engelsk mil från stranden, fästligt dekoreradt med kulörta lyktor. Tusentals skålar hade druckits för fartygets lycka och nu väntade man otåligt det ögonblick, då nationen på slaget tio skulle saluera symbolen af sin makt och den kommande segern genom afbrännandet af en ofantlig mängd raketer och kanonskott. Denna demonstration skulle just föregå manskapets embarkering och vara signalen till fästens slut.

Nu var ögonblicket inne. Med ett plötsligt fräsande och smällande gick den första raketen upp. Så affyrades kanonerna i de två små fästena på hvar sin sida om hamnen. De täta skotten och de många raketerna som samtidigt sändes upp voro af en bokstafligen bedöfvande verkan. Under det denna stora nationalsalut dånade, tände »Actæon» plötsligt sin starka strålkastare, hvilken briljant bidrog att öka såväl den imponerande effekten som entusiasmen hos folkmassorna, hvilka började hurra allt hvad lungorna höllo.

»Den där strålkastaren är en god idé», sade den unge fursten af Pegrim (prinsessan Angelas afvisade friare), hvilken satt till bords med Petruchi, »Actæons» chef, till venster.

Petruchi svarade endast med en bugning. Han förstod helt enkelt ej, hvarför strålkastaren tändts utan att det gifvits order därom.

Plötsligt, under en paus i saluteringsen, blixtrade ett doft, kraftigt kanonskott från »Actæon».

»Den där strålkastaren är en god idé».

Massorna stodo häpna för ett ögonblick, men höjde därpå ett dånande hurra.

»Åh, hon svarar på vår salut!» ropade de förtjuste pegrimeserna. »Kära, gamla »Actæon» — hvilken härlig kanon, hvafalls? Tänk bara, hur det stackars Vandolien skall peppras af hennes niotummare, när den laddas fullt — tänk! Hurra!»

»Arrestera honom!»

Kapten Petruchi hade rest sig. »Hvad tusan —», utropade han, i sin rörelse glömmande urstens närvaro, »hvad tusan tar unge Martinsen sig till?»

Han förstod att en flisa af en granat flugit öfver de fästades huvuden.

Nu började åter saluten från stranden — bom, en andra salva från »Actæon». Samtidigt inträffade något märkvärdigt. När »Actæons» strålkastare föll på amiralitetsbyggnaden, var denna till stor del en hög af murbruk, från hvilken rök och dam steg upp.

»Gud i himlen!» skreko alla, »en förfärlig olyckshändelse har inträffat! »Actæons» kanon han alla ovetande varit laddad med granatpatroner!»

Kapten Petruchi var utom sig af förtviflan. Han slet sitt hår under gråt och höga utrop af sorg.

»Han har blifvit galen! Martinsen har förlorat förståndet!» ropade han. Han rusade till stranden och befallde officerarne att följa sig. »Löjtnant Martinsen», skrek han, »hade befäl öfver fartyget. Han har blifvit galen och bombarderar staden!»

Intet tvifvel kunde råda om bombardementet. Snart lågo båda forten i ruiner. Därpå blef det plötsligt slut med saluten. Då förstod folket att någonting allvarsamt inträffat på »Actæon». I smärre grupper stodo de nu, darrande och undrande och betraktade kaptenens kutter, som närmade sig det stora fartyget.

De sågo kuttern lägga till och officerarne gå ombord. Strax därpå återvände den till stranden. En främmande person landsteg och anhöll att bli förd till fursten af Pegrim.

Fursten stod själf nere vid stranden och var snart inbegripen i samtal med främlingen, hvilken till hans häpnad bjöd staden att gifva sig, såvida den ej ville bli skjuten i smulor af »Actæons» kanoner.

»Af vårt eget fartyg?» utropade prinsen. »Hvad menar ni, min herre? Är ni den galne löjtnant Martinsen?»

»Förlåt, ers höghet», svarade den andre. »Jag är ej Martinsen och »Actæon» tillhör ej heller er flotta. Hon är redan vår pris. I hans majestäts af Vandolien namn togo vi skeppet kl. 7,15 i afton, strax efter krigsförklaringen.»

»Arrestera honom!» röt fursten. Men blixtnabbt signalerade främlingen tre gånger med en lykta öfver sitt huvud. Genast svarade en kanon från det stora fartyget. Ett moln af rök och grus — och ännu en bit af amiralitetsbyggnaden låg i ruiner.

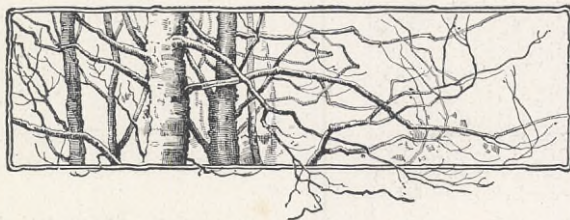
»Blitz und Donnerwetter!» utropade fursten, som alltid svor på tyska. »Vi äro förlorade!»

»Ja», svarade prins Otto, »Ni är förlorad och gjorde klokast i att genast komma ombord med ert kabinett och underhandla.»

* * *

Fisketvisten blef snart uppgjord, ehuru på annat sätt än pegrimeserna väntat. Tvärtom blef Vandoliens statskassa två millioner rikare. Prinsessan Angelas giftermål blef äfven uppgjort, i full öfverensstämmelse med prinsessans och prins Ottos önskningsar.

»Actæon» ligger nu i den vackra vandoliska hamnen i Aqua Pura. Den är nationens stolthet och förtjusning och pegrimesernas skräck.

SVENSKA LIFRÄDDNINGSSÄLLSKAPET.

Svenska lifräddningssällskapets instruktörer ha i dagarne inlämnat berättelser öfver sin verksamhet under sommaren. De statistiska siffror som genom sällskapet finnas tillgängliga bevisa, att detta ämne ännu är långt ifrån »utskrifvet» — tvärtom är en återblick på sommarens arbeten af största intresse. Statistiken visar med torra siffror att »simkonsten» tyvärr ännu är långt ifrån så allmän, som man skulle ha all anledning vänta.

Enligt sällskapets utförliga statistik öfver drunknade i riket under de senaste 15 åren omkommo under denna tid 16,000 personer genom drunkning orsakad af olyckshändelse — häri naturligtvis ej inberäknade skeppsbrott och dylikt på hafvet. Största antalet drunkningar kommer på den fiskeridikande skärgårdsbefolkningen. De flesta drunkningarne inträffa under juni och juli, söndagsseglings- och badtiden, icke, som man kunnat tro, vid islossningen.

I Stockholm kunna, enligt egen utsago, 32 procent af folkskolebarnen simma, men många barn tro nog att de kunna simma, då de kunna reda sig endast på grundt vatten. Stockholms stad har dock gjort ofantligt mycket mer för sina folkskolebarns simundervisning än någon annan i Sverige.

Foto. Klemming, Stlm.

Om den drunknade gör motstånd.

Foto. Klemming, Stlm.

Den drunknade föres i land.

Det är högst egendomligt att skärgårdsbefolkningen, som har sitt arbete på sjön, är nästan alldeles okunnig i simning. Bohuslän lyser med minsta siffran. Man läser också ofta i tidningarna om hur en fiskarbåt kantrat endast ett femtio- eller hundratal famnar från land och att besättningen drunknade. En äfven underhållig simmare skulle vid ett sådant tillfälle kunnat rädda sig.

Major V. G. Balck och kapten E. Frestadius ha gjort besök i ett flertal svenska städer och andra platser för bildande af femmannakommitéer, och dylika finnas nu på 28 olika ställen; sällskapet äger ombud på 42 platser i Sverige.

För närvarande är under arbete en handbok, behandlande instruktioner i simning, lifräddning och sätten att återkalla drunknade till lif m. m.

I Stockholm har sällskapet omkring 1,200 årliga och 110 ständiga ledamöter.

Föredrag om sällskapets syftemål etc. ha hållits af med. dr V. Djurberg inför respektive läkarsällskap i Stockholm, Göteborg och Upsala. Afischer med afbildningar, framställande simning och lifräddning, äro i 1,000 ex. utsända öfver hela landet.

Svenska lifräddningssällskapet måste emellertid ha hela svenska folkets intresse att stödja sig på för

att kunna arbeta med full kraft. Afsikten är att med *The Life Saving Society* i London som förebild få undervisning i simning och lifräddning allmän i hela riket. I England utföras simrörelser vid gymnastiköfningarna, och det har visat sig att dylika elever haft mycket lätt att lära sig simma när de sedan kommit i vattnet. Första lektionerna vid simundervisning förrättas ju också alltid på land. Hvarför skall man också inte försöka att få direkt praktisk nytta af gymnastiköfningarne?

Våra illustrationer visa dylika öfningar »på land» för räddning af drunknande.

Foto. Klemming, Sthm. Konstgjord andhämtning.

EN AMERIKANSK NATIONALHJÄLTE.

Amiral Dewey.

Sista veckan i september hemkom den från spansk-amerikanska kriget ryktbare amerikanske amiralen George Dewey till Förenta staterna. Hans mottagande blef det mest stortartade. Från alla delar af unionen hälsade man segrarens vid Cavite hemkomst med jubel, klockringning och salut. I Philadelphia ringdes till ära för honom i den stora »frihetsklockan» i tornet å Independence Hall.

I Newyork höllos fredagen den 29 och lördagen den 30 september lysande fästligheter för Dewey, som på torsdagen ombord å amiralskeppet »Olympia» å regeringens vägnar hälsats välkommen hem af konteramiral Sampson. Den 2 okt. afreste amiralen till Washington, där han mottogs med icke mindre glänsande hedersbetygelser.

George Dewey föddes den 26 december 1837 i en liten stad i staten Vermont, där hans fader var läkare. Sjutton år gammal kom han till sjö-

krigsskolan i Annapolis, hvarifrån han fyra år senare dimitterades som nr 5 af 14. Under kriget mellan Nord- och Sydstaterna fick han tillfälle att utmärka sig. Under affären vid Port Hudson måste han, då hans fartyg blef förstörd, jämte sitt manskap under fiendens eld simmande rädda sig. Den kallblodighet den unge löjtnanten vid detta tillfälle ådagalade blef föremål för hans chefs varma erkännande.

Deweys karriär är lika hastig som lysande. I början af år 1898 var det knappt en man bland tio, som ens kände hans namn. Han var då en ansedd sjöofficer och ingenting annat, värderad af sina öfverordnade och älskad af underlydande för den samvetsgrannhet, hvarmed han skötte sin post, och för den stränga men rättvisa och alltid välvilliga disciplin han upprätthöll.

Strax före spanska krigets utbrott fick kommandör Dewey befälet å »Olympia» och afgick till Hongkong, för att där afvakta närmare order.

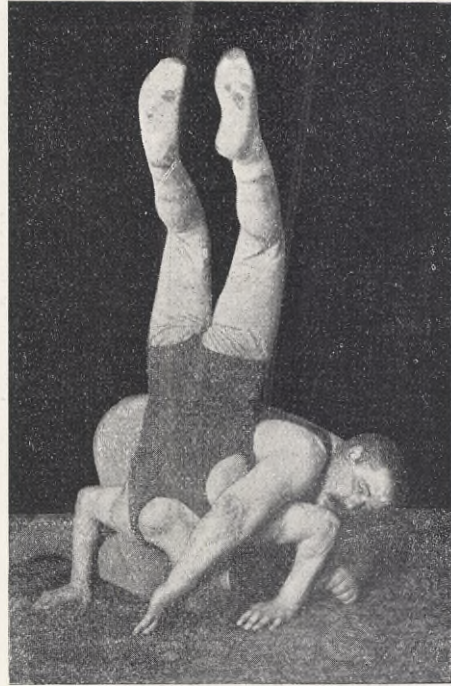
Man minnes huru han natten mellan den 30 april och 1 maj 1898 forcerade inloppet till Manila-bukten, och huru han den följande morgonen tillintetgjorde den spanska flottan, som stod under befäl af amiral Montojo. Striden kostade amerikanerne blott en död och 7 sårade, under det spanjorerna utom flottan förlorade 400 i døde och 600 sårade.

Underrättelsen om segern framkallade i Amerika en stormande glädje. Dewey, som strax utnämndes till amiral, var från denna stund hela nationens hjälte. Sedan Washington har ingen väckt en så enstämmig beundran som denne man, hvilken skänkt amerikanerne det alla nationer i världen sätta högre än något annat: krigsära.

Kallblodighet och takt synas vara Deweys mest utmärkande egenskaper, trots det han en dag leende anmärkte till en reporter, som försökte beveka honom att spela en politisk roll, att han hade så obehaglig karaktär, att han skulle vara omöjlig i Hvita huset. Sanningen är emellertid, att hans officerare och manskap tillbedja honom för hans godhet och rättvisa mot alla. Han är icke blott en tapper och behjärtad örlogsmän — han är en man med »hjärtat på rätta stället».

TVÅ MÄSTERBROTTARE.

Sportvärlden — åtminstone den del däraf, som intresserar sig för »kraftmätande» idrott — har i dessa dagar lifligt diskuterat de båda täflingsbrottningsarna i Köpenhamn mellan den bekante danske »oöfvervinnelige» mästerskapsbrottaren Bech-Olsen och fransmannen Paul Pons. Först drabbade de ihop söndagen den 1 dennes, då Bech-Olsen hembar en som det syntes ganska lätt seger. Ett andra afgörande nappatag togs den 9 dennes med samma utgång. Fransmannen fällde visserligen först dansken till

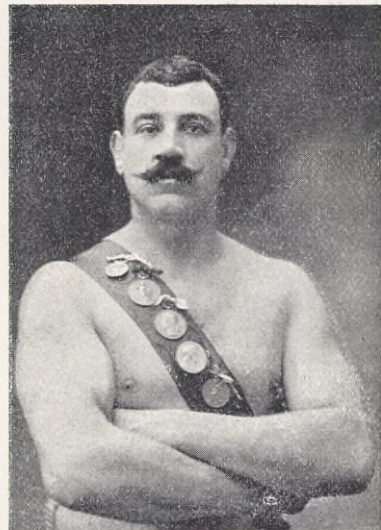
Bech-Olsen i träning.

marken en gång, men slutet blef att den senare slog monsieur Pons två gånger och vann kampen.

Bech-Olsen, som ej blott är yrkesbrottare utan äfven en i Köpenhamn populär restauratör, företager i höst, krönt af europeiska segerrar, en färd till Amerika för att äfven på västra halfklotet försvara sitt namn som brottnings *champion of the world*. Dessförinnan lär han emellertid, på inbjudan af den besegrade fransmannen, komma att mäta sig med honom ännu en gång, men då i Paris.

Bech-Olsen.

Paul Pons.

GULDTÖRSTENS OFFER.

Af S. H. MERRIMAN.

I hvarje nummer lämnas ett kort sammandrag af följetongens innehåll allt ifrån dess början.

I första kapitlet omtalas professor von Holzens vandring genom några trånga, ruskiga gator i Haag, i afsikt att aflägga ett besök hos en döende. Af denne köper professorn för tusen gulden ett dyrbart recept. När den sjuke dragit sin sista suck, tager professorn pengarne ur hans hand och stoppar dem tillbaka i sin plånbok.

Andra kapitlet börjar med en skildring af ett sammanträffande mellan den från Indien som segrande hjälte återvändande major White och en gammal bekant till honom, Tony Cornish, en modärn man ur societeten. De följas åt till den senares onkel lord Ferriby, för att hälsa på husets unga dotter miss Joan. De finna henne upptagen med arbete för ett välgörenhetsföretag till fromma för manufakturistbiträden. Välgörenheten går ut på att förmå folk att på lördags e. m. låna ut sin velociped till fattiga biträden. Miss Joan omtalar lordens senaste välgörenhetsprojekt.

(Forts från n:o 3).

»Den enda frågan är», fortsatte miss Ferriby, »om inte detta pappas senaste företag är aldeles för vidlyftigt. Det gäller ej blott England utan äfven andra länder. En stor internationell affär. Nöddlidande manufakturister eller något dylikt. Jag kommer verkligen inte riktigt ihåg. Den där mr Roden — ni minns — har varit och talat med honom rörande denna sak.»

Cornish nickade på sitt lifliga sätt. »Jag erinrar mig Roden», svarade han. »Den där personen ni träffade i Homburg. En lång mörk man, hvars uppträdande präglades af en viss trötthet.»

»Ja», svarade Joan. »Han har sedan varit på besök hos pappa flere gånger. Pappa är nu mera upptagen än någonsin af sina välgörenhetsföretag», fortsatte hon vändande sig till White. »Och jag tror att han vill att ni skall hjälpa honom med det här.»

»Jag?» sade White nervöst. »Åh, jag duger inte till det. Jag skulle inte känna igen ett manufakturistbiträde, om jag finge se ett.»

»Ack det är inte fråga om 'Manufakturisternas biträden' nu», skrattade Joan. »Det är något viktigare än det. Manufakturistbiträden äro bara —»

»Till för att fördrifva tiden», inföll Cornish muntert.

»Nej, naturligtvis inte. Men pappa är verkligen mycket intresserad af det här. Han säger, att det är det viktigaste företag han någonsin haft att göra med — och det vill säga ganska mycket, kan ni förstå. Det är något ämne, förstår ni, som låter klubbigt, hvad det nu är. Pappa har så många välgörenhetsprojekt och alltid så långa namn på dem. Tant Susan säger, att det beror på att han var så vild i sin ungdom — men inte kan man tro något sådant. Skulle ni kunna tro att pappa varit vild i sin ungdom, när man betraktar honom nu?»

»Herregud, visst inte!» utbrast White med from tvärsäkerhet och kastade tillbaka axlarne med en min som tycktes innebära, att han vore färdig pryglä upp den som insinuerade något sådant, och han viftade bort blotta tanken därpå med en eftertrycklig gest med handen.

Joan hade emellertid redan öfvergått till något annat. Hon höll på att söka i en dagbok bunden i mörkblå marocko.

»Låt mig se», sade hon. »Pappa bad mig göra upp ett sammanträffande. När kan ni komma?»

Cornish drog upp en liten anteckningsbok och dessa flitiga människor lade sina hufvuden ihop för att söka efter ett ögonblick, som ej var upptaget. Icke blott till karaktären, utan äfven till anletsdragen och sitt yttre sätt liknade de något hvarandra och en skarpsynt person torde genast ha tagit dem för kusiner. Båda voro ljusa och

spensligt bygda, båda voro lifliga och älskvärda. Båda betraktade världen med en min af energisk intelligens, som vittnade om deras afsikt att utmärka sig på något sätt. Båda kunde det ena ögonblicket vara upptagna af något allvarsamt och i nästa helt ytligt flyga till något annat.

»Ack, om jag kunde komma ihåg namnet på pappas nya projekt», sade Joan när hon bjöd dem farväl. När de sutto i droskan, sprang hon till dörren. »Nu har jag det», ropade hon. »Nu minns jag. Det är malgamit!»

TREDJE KAPITLET.

"Välgörenheten skapar mycket af den nöd den lindrar, men lindrar icke all den nöd den skapar."

Lord Ferriby visste så väl som någon att det finnes män och kanske till och med kvinnor, hvilka gifva rikligt för att deras namn skola pråla på teckningslistorna. Han visste också att ett bjudningskort i denna världen är ett bete lika så godt som löftet om en välsignelse i en tillkommande. Därför meddelade lady Ferriby på kort (i öppet kuvert med billigt frimärke) att hon skulle vara »hemma» för vissa personer en viss afton. Och de goda och förnäma kommo massvis till Cambridge Terrace. De goda och de förnäma äro, märker man, ett något blandadt sällskap ur social synpunkt.

Hos lord Ferribys såg man till exempel åtskilliga ministrar, dels ur kabinettet, dels ur andra partier. Här se vi en herre, prälände med ett blätt ordensband öfver skjortbröset. Där kommer en annan, ännu större och mera själfförtröstande, utan något skjortbröst alls.

»Åh, miss Ferriby, mycket angenämt», utropade han och räckte fram en hand, som bar den idoge industriidkarens hederstecken.

Joan skakade den uppriktigt och mannen gick vidare.

»Är det gasmätaren?» frågade major White allvarsamt. Han hade stått bredvid henne alls sedan sin ankomst för att, som det såg ut, söka skydd hos någon som förstod dessa sociala funktioner. Man får antaga, att han kände sig mindre »bortkommen» än han såg ut.

»Tyst!» Joan hviskade hastigt något i White's stora öra. »Ålla se honom hos sig», slutade hon

och förklaringen återgaf hans bakom monokeln förvånade öga ett visst lugn. White kände igen uttrycket och förstod hvad det betydde.

»Här ha vi en som går rak i ryggen!» utropade han med ton af lättnad. »Den karlen har exercerat!» fortsatte han, när den nykomne gick förbi Joan med en ganska stel bugning.

»Åh, det är ju detektiven», förklarade Joan. »Så stort sällskap, kan ni förstå, och så blandadt. Så är det hos alla. Se här ha vi ändtligen Tony!»

Tony Cornish höll just på att bana sig väg fram till dem. Han skakade hand med en biskop, i det han armbågade sig fram genom rummet, och med ett ansikte så fromt som om han varit en pastorsadjunkt. Nästa ögonblick slog han en baron i ryggen just när denne ädling kommit till klämman i sitt anförande.

Vid åsynen af Tony Cornish blef Joan allvarsam och hon vände sig mot honom med detta något frånvarande ansiktsuttryck, som man alltid kan vänta hos en kvinna, hvilken är intresserad af alla dagens stora händelser. Men innan Tony hann fram till henne, hade hon hunnit sätta på sig en mycket kvinlig och nästan gammalmodigt förlägen min.

»Ack, här kommer mamma!» sade hon med en blick åt sidan om Cornish, som var följd hack i häl af en liten hopskrumpen äldre dam

Lady Ferriby tycktes ej finna det trefligt. Hennes blick flög misstänksamt från det ena ansiktet till det andra, som om hon sökte en vän utan vidare hopp att finna någon. Kanske hon, som så mången annan, betraktade världen från den synpunkten.

Cornish skyndade fram. »Mycket folk», sade han och tryckte Joan's hand.

»Ja», svarade hon allvarligt. »Det bevisar bara, att det, när allt kommer omkring, fins mycket godt i människonaturen och att i fråga om en rörelse som denna alla, stora och små, äro lika.»

Cornish nickade sitt lifliga bifall, liksom vi alla acceptera dessa sociala »fakta» för dagen, hvilka så ofta upprepas men aldrig vägas på en våg. Därpå vände han sig till White och klappade denne soldats arm med eftertryck.

»Det enda som duger nu för tiden», sade han, »är att utmärka sig i någon stor rörelse för mänsklighetens väl.»

Joan hörde hans ord och såg på honom med halft tvifvel.

»Och jag ämnar komma fram i världen, min kära Joan», fortsatte han med ett allvar, som alldeles förändrade hans ansikte. Men det försvann snart för detta leende, som han alltid var färdig med. En skarp iakttagare skulle ha undrat, under hvilken mask den verkliga Tony Cornish fanns.

Major White blickade sin vän stadigt i ögat. Majorens ansikte förändrade däremot aldrig uttryck.

Fram till dem kom just nu lady Ferriby — ett tyst fruntimmer med bekymmersamt ansikte, klädd i svart siden och oskattbara spetsar. Trots sitt hvita hår och skrynkliga ansikte uppbar hon sin dräkt med denna värdighet, som inget vördnad hos hög och låg. Man var rädd för lady Ferriby och yttrade sig föga om henne. Man gick i regeln åt sidan, när hon nalkades. Och när hon gått förbi med sin misstänksamma blick, skakande på sitt böjda hufvud, viskade man att där gick en kvinna med ett romantiskt förflutet.

»Tony», sade hennes nåd, »de ha ätit upp alla smörgåsarne».

Det var något i hennes röst och i hennes sätt att vidröra Tony Cornish's arm med solfjädern, som gaf en aflägsen antydning om, att denne societetsfjäril kommit en af hennes hjärtas strängar att vibrera. Hvem vet?

Kanske på den tiden, då lady Ferriby spelade sin roll i den romantiska historien alla glunkade om och ingen kände till, det funnits en annan

Tony Cornish — munter och glad, lättsinnig och sorglös och dock i stånd att göra en viss kvinna lycklig.

»Kära tant», svarade Cornish med en nonchalans som ingen annan vågade visa henne, »välgörenhetsmänniskor äro alltid glupska. Och hvar enda dygd dessutom — måttlighet, älskvärdhet, ödmjukhet — tjänar endast till att hämma det goda lynnet och öka aptiten. Gif dem biscuits, tant.»

Han bjöd henne armen och förde henne till buffetrummet. När hon passerade de fyllda gemen for hennes lifliga, forskande blick från det ena ansiktet till det andra. Hvad hon i sitt hjärta afskydde alla dessa människor! Deras största brott var att de äto och drucko. Ty lady Ferriby var själfva girigheten.

Vid öfre ändan af salen fanns en låg estrad, som tjänade till en lugn fristad för sömniga »förkläden» vid sådana tillfällen som herrskapet Ferribys årliga stora bal. I kväll funnos där inga »förkläden». Är inte välgörenheten både det säkraste och mest lugnande i den vägen? Skyler icke dess vinge så väl öfver en hel del små oförsiktigheter?

På denna estrad uppsteg nu, bland palmer och chrysanthemumväxter, en stor korpulent, bolsterliknande herre. Han höll ett papper i handen och bar ett diskret leende på läpparne. Han intog samma hållning som en person hvilken tvekar att äska ljud inför en så väluppfostrad samling. På hans höga smala panna sken kandelabrarnes skarpa ljus. Detta var lord Ferriby — en man, hvilkens bästa vän sade det bästa han kunde om honom när han beskref honom som »välmenande».

Lord Ferriby hostade lätt, hvilket var tillräckligt för att framkalla ett ögonblicks lugn. Under tystnaden stod en välklädd prästman på tå och viskade något i lordens öra.

»Hm, mina damer och herrar», började lord Ferriby. »Hm, I veten alla hvarför vi kommit tillsammans här i afton. I veten alla att lady Ferriby och jag äro mycket hedrade af eder härvaro. Och — hm — jag är säker —»

»Och — hm — jag är säker —»

(Forts.)

TVÅ NYA STORSTADSHOTELL.

Vår hufvudstad kan nu vara stolt öfver tvenne tidsenliga hotell, Grand Hotel och Hôtel Continental (W6), hvilka snart stå fullt färdiga

efter genomgången restaurering. Vi intaga i dag fotografier af de storartade hotellen. Till en annan gång utlofva vi intressanta interiörer från desamma.

Grand Hôtel.

Hôtel Continental.

VECKANS
PORTRÄTT-GALLERI

VÅRA NYVALDA RIKSDAGSMÄN. I.

Utän afsikt att blanda sig i politiken, ämnar HVAR 8 DAG återgifva en serie fotografier, hvilken torde intressera en mycket stor allmänhet: porträtten af de i höst nyvalda riksdagsmännen. Vi göra början med de nyvalda Andra kammarmedlemmarna på Stockholms- och Göteborgsbänkarne.

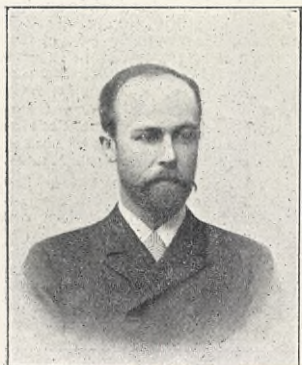
Emil Smith.

Lotskapten Emil Smith i Stockholm — brorson till författarinnan Emilie Flygare-Carlén — är född 1848 och sedan 1892 kapten i flottans reserv. Han hyser lifligt intresse för den svenska sjöfartsnäringen, hvars framtid han lofvat att kraftigt söka befrämja.

G. de Geer.

Professorn i geologi vid Stockholms högskola frih. Gerhard de Geer är andre sonen till den bekante statsmannen, skaparen af vår nya riksdags-

ordning, frih. Louis de Geer. Frih. de Geer blef 1893 — samtidigt med fadern — filosofie hedersdoktor i Upsala. År 1897 erhöil den framstående vetenskapsmannen professorsfullmakten. Han är född 1858.

Gustaf Wallenberg.

Kapten Gustaf Wallenberg i Stockholm är son till den bekante finansieren A. O. Wallenberg. Född 1863 erhöil han liksom sina bröder Knut och Marcus sjömannauppföstran vid

örlogsflottan, men har liksom dessa sedan inträdt i det praktiska affärlifvet. Här har framför allt kommunikationsväsendet, eggat hans intresse. Vår direkta ångbåtsförbindelse med Tyskland öfver Trelleborg är i väsentlig mån Gustaf Wallenbergs förtjänst, och för sjöfartsrörelsen har han såsom redare vid flercaldiga tillfällen gjort märkliga inlägg.

Hugo Segerdahl.

Auditören i Första Göta Art. regemente, stadsnotarien i Göteborg, vice häradshöfding Hugo

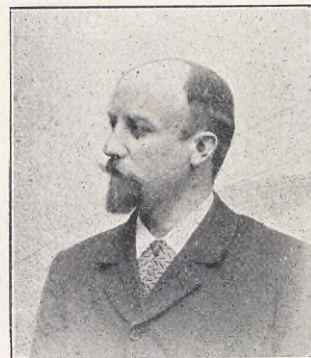

Alexander Segerdahl är född 1853. Mycket anlitad i kommunala frågor har han gjort sig alltmere bemärkt genom sitt skarpa hufvud och en stor arbetsförmåga.

Porträtt af den tredje för Göteborg nyvalde riksdagsmannen kamrer *Oscar Berg* återfinnes i N:o 1.

Henrik Hedlund.

Redaktör Henrik Hedlund i Göteborgs Handels- och Sjöfarts Tidning tillhörde redan under perioden 1890—93 Andra kammaren. Hans verksamhet är väl känd genom hans ansedda tidning.

F. W. Bennet. †

F. d. kommandörkaptenen af första klassen frih. Fredrik Wilhelm Bennet afled i Karlskrona den 6 Oktober, i en ålder af 69 år.

Som ung sekundlöjtnant tjänstgjorde frih. Bennet under 1859—1862 på tyska fregatten »Arcona» under dess expeditioner till Japan, Kina och Ostindien. Friherre B. var 1866—1867 kommanderad å korvetten »Gefle» under dess expedition till Medelhafvet, Vestindien och Norra Amerika och 1869—1870 å fre-

gatten »Vanadis» under dess nio månaders expedition till Medelhafvet. 1870—1871 var han chef å kanonbåten »Gunhild». Åren 1882—1883 var frih. B. afdelningsschef å skeppsgossebriggarna. Hans sista sjökommendering var 1885 som chef å fregatten »Vanadis» under dess nära fyra månaders expedition i Östersjön och Nordsjön.

L. A. L. Söderström. †

Ingenjören vid mariningenörstaten Lars Albert Leonard Söderström föll nyligen ned genom ett öppet fönster i sin bostad tre trappor upp vid Brahegatan i Stockholm och skadade sig så

illa, att döden nästan ögonblickligen följde. Han var född 1841. År 1879 utnämndes han till extra ingenjör vid mariningenörstaten och innehade befattning som torpedingenjör vid artilleridepartementet i Stockholm.

F. A. de Berg. †

Den 30 sept. segnade plötsligt en person till marken utanför huset 36 Hamngatan i Stockholm. Han inbars skyndsamt i Gymnastiska Centralinstituttet, men utandades efter några minuter sin sista suck. Den aflidne var intendenten vid Allmänna barnhusinrättningen Fredrik Adolf de Berg. Han var född 1855. Efter att i flera år hafva tjänstgjort i öfverståthållareämbetet utnämndes han 1883 till intendent vid barnhuset. I denna verksamhet gjorde han sig känd som en hjärtegod och tillmötesgående man.

C. A. Möller. †

En på skilda områden mycket verksam man, ingenjör Carl Axel Möller i Göteborg, afled den 6 oktober, 64 år gammal. Den hädangångne var en i sitt fack mycket duglig person, hvars

kraft flitigt togs i anspråk såväl inom alla grenar af sjöfarten som i kommunala ärenden. Ingenjör Möller var bl. a. i flera år engelska Lloyds expert för Sverige. Som enskild person hade M. förvärfvat sig en stor vänkrets.

Alfr. Söderberg. †

Göteborg förlorade onsdagen den 11 oktober en af sina mera framstående medborgare. På aftonen nämnda dag afled hastigt f. d. justitierådmannen Gustaf Alfred Söderberg i en ålder af

nyss fyllda 67 år. Rådman Söderberg hade ända sedan 1862 tillhört Göteborgs samhälle, inom hvilket han gjort sig synnerligen bemärkt, aktad och afhållen. Populär som domare — han ansågs därtill som en af landets skickligaste brottmålsdomare — dugande kommunalman och en i privatlivet glad och älskvärd personlighet skall rådman Söderberg länge lefva i kært och aktadt minne i Göteborgs samhälle.

BREFLÅDA.

ROB. På Eder förfrågan, huruvida de amatörer, som icke själfva framkalla sina negativ och ej förfärdiga positiven, ega rätt deltaga i HVAR 8 DAGS täflan för amatör-fotografer, få vi meddela att intet hinder möter därför. Dock fästes naturligtvis vid prisbedömandet särskildt afseende vid fotografi som af amatören själf vidare »bearbetats».

F. K. Bilder från hafvet äro att hänföra till ögonblicksfotografier och höra sålunda ifråga om täflan till tredje afdelningen. (Se HVAR 8 DAG Nr 1.)

T. H-n. Poemet saknar ej förtjänster, men vi ha icke tillfälle använda detsamma. Manuskriftet får återhämtas.